

Eliitkoolid hindavad rangemalt

Head hinnet on eliitkoolis raskem välja teenida kui nn tavakoolis. Tüdrukutele aga pannakse viisi kergemini kui poistele kõikides koolides.

Tiina Jõgeda

tiina.jogeda@ekspress.ee

Põhikoolide lõpueksamite tulemuste analüüs näitab, et riigieksamitel saadud hinded on tavaliselt halvemad kui koolis välja teenitud aastahinded. See tähendab, et kirjandi või kontrolltöö eest, mis saab kodukooli aineõpetajalt positiivse hinnangu, võib anonüümne riigieksami komisjon panna miinimumpunktid.

Näiteks kui emakeele aastahinne oli koolides keskmiselt 3,81, oli lõpukirjandi hinne 3,66.

See "omade vahel paremini" seaduspära kehtib ühe erandiga. Eliitkoolides (ametnike keeli "teeninduspiirkonnata koolid") on riigieksamite hinded alati olnud kõrgemad kui õpilaste hinded koolitunnistustel ja õpilaspäevikutes. See tähendab, et nendes koolides saavad lapsed igapäevaselt madalamaid hindeid kui nende eakaaslased nn tavakoolides.

Kui uurida tulemusi kooli asukohast sõltuvalt, võib öelda, et kõige kõrgem keskmine hinne on teeninduspiirkonnata koolides, suurlinnade ja maakonnakeskuste tulemused on enam-vähem võrdsed ning kõige madalam on keskmine tulemus valla- ja väikelinnakoolides ning täiskasvanute gümnaasiumides.

Üle-eestilises võrdluses selgub, et eliitkoolis saadud "kolm" võib vabalt tähendada mõne teise kooli "viit". Ja vastupidi, "viisi" saama harjunud väikekoolist tulnud last võib gümnaasiumis tabada tõsine trauma, kui eliitkooli nõudmised ta kolmeliste õpilaste hulka lennutavad.

Kas eliitkoolid on õpilaste hindamisel liiga ranged?

Eliitkoolide õpetajatele ei meeldi sõna "eliitkool", nemad eelistavad väljendit "õppimiskallakuga kool".

"Kui range ei ole, siis ei tule ka tulemust," ütleb Tallinna Prantsuse Lütseumi emakeeleõpetaja **Anneli Oidsalu**. "Sellist põhjust, miks tundi ära jätta, meie koolis naljalt ei leia. Hinnaalandust ei ole, ei katseta me ka moodsa metoodika ega muu tiluliluga! Tõid parandan põhjalikult, mõne kirjan-di lõppu kirjutati leheküljetäie kommentaare."

Jah, aasta- ja eksamihinnete võrdlus näitab nende koolide puhul vahet aastahinnete kahjuks, kinnitab ka riikliku eksami- ja kvalifikatsioonikeskuse peaspetsialist **Märt Hennoste**. Mitte et suvorovlik põhimõte "raske õppustel, kerge lahingus" oleks kuidagi taunimist väärt. Seda saavadki endale lu-

bada ainult need koolid, kes valivad õpilasi läbi tiheda konkursiõela, teised koolid peavad lähtuma põhimõttest "töö on tellija materjalist".

Hennoste ei näe selles midagi imelikku, et koolide hindamistase erineb riigieksamite omast.

"On kahesugust hindamist: koolihindamine tähendab esiteks võrdlemist kooli üldise tasemega ja teiseks võrdlemist õpilase isikliku arenguga. Riigieksamil saab õpilane teada oma taseme riigi keskmisest lähtudes. See on anonüümne, mitte personaalne."

Põhikoolide lõpueksamite analüüsiks laekus tänavu 39 koolist koolist 1192 tööd.

Kogu eksamitöö ulatuses olid edukamad tüdrukud: hindele "neli" ja "viis" tegi töö 68,38 protsenti valimisse kuulunud tüdrukutest ja 44,52 protsenti poistest. Poiste keskmine tulemus (66,92 punkti sajast) oli 9,35 punkti halvem kui tüdrukutel (76,27).

ÕPPIMISKALLAKUGA KOOLIS:

Hea hinde nimel tuleb rohkem pingutada.

Tüdrukuid kiputakse koolis ehk rohkem üle hindama kui poisse, kuid Hennoste vaidlustab müüdi, nagu feminiseerunud õpetajaskond soosiks kuidagi ontlikke tütarlapsi.

"Seda müüti, et meie koolikeskkond eelistab tüdrukuid, on aastaid kultiveeritud, aga see ei pea paika. Tüdrukuid ei hinnata leebemalt, vaid selles vanuses ongi tüdrukud oma arengus poistest ees. Selles vanuses on tüdrukud hoolsamad, loevad rohkem ilukirjandust. Poistel on rohkem maailma avastamisega tegemist. See on mujal riikides samamoodi."

Pingeread annavad objektiivse pildi, kuigi see on jäetud ajakirjanduse teha, eksamikeskus ise pingeridu ei koosta.

Igal aastal, kui ajakirjanikud panevad kokku koolide pingerida, leidub keegi, kes ütleb, et selline lahterdamine on ebaeetiline ja solvab neid, kes õpivad-õpetavad tore dates maakonnakoolides. Riiklik eksami- ja kvalifikatsioonikeskus ise tõepoolest sellist pingerida teha ei saa. Ometi põhinevad koolide edetabelid objektiivsetel andmetel ja annavad tasemest õige pildi. "Me ei saa luua konkurentsivaba haridussüsteemi, kui me elame konkurentsivahiskonnas," ütleb Hennoste.